

Олександр Думнов

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: oleksandr.dumnov@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0009-0003-7002-3558>

Катерина Сегіда

д. геогр. н., професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: kateryna.sehida@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1122-8460>

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ: СТРУКТУРА, ЧИННИКИ ТА ТИПОЛОГІЯ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю поглиблення суспільно-географічного підходу до аналізу регіональних ринків праці в умовах сучасних соціально-економічних, демографічних, міграційних і безпекових трансформацій, що істотно впливають на структуру зайнятості, трудову мобільність, територіальну диференціацію ринків праці та функціональні зв'язки між територіями. Метою статті є узагальнення теоретичних підходів до дослідження регіонального ринку праці та визначення його сутності, структури, ключових чинників формування і типологічних ознак у суспільно-географічному вимірі.

Регіональний ринок праці розглядається як багаторівнева система соціально-трудова відносин, у межах якої відбуваються процеси формування, розподілу, використання та відтворення трудового потенціалу території. Його структура охоплює суб'єкту, об'єкту, інституційну, інфраструктурну, функціональну та просторову складові, взаємодія яких формує територіальні особливості зайнятості, мобільності трудових ресурсів і локалізації економічної активності. Особливу увагу приділено просторовому виміру функціонування ринку праці, який відображає територіальні диспропорції зайнятості, рівень інтегрованості локальних ринків праці, транспортну доступність, міграційну мобільність населення та функціональні зв'язки між територіями. Систематизовано основні чинники формування і трансформації регіонального ринку праці, серед яких виокремлено демографічні, економічні, соціальні, міграційні, інституційні, технологічні, інфраструктурні, просторові та безпекові. Підкреслено, що в сучасних умовах України безпековий чинник набуває системного характеру та істотно впливає на територіальну структуру зайнятості, напрями трудової мобільності, функціональні межі ринків праці та центри концентрації людського капіталу. Запропоновано підходи до типологізації регіональних ринків праці за рівнем соціально-економічного розвитку, характером співвідношення попиту і пропозиції праці, ступенем просторової інтегрованості, відкритістю та рівнем стійкості до кризових впливів. Узагальнення теоретичних підходів дало змогу сформуувати інтегральну структурно-функціональну модель регіонального ринку праці, яка відображає взаємозв'язки між його внутрішніми елементами, зовнішніми чинниками та результативними характеристиками функціонування.

Ключові слова: *регіональний ринок праці, структура ринку праці, чинники трансформації, типологія ринків праці, суспільно-географічний підхід, просторові диспропорції трудова мобільність.*

Як цитувати: Думнов, О., Сегіда, К. (2026). Концептуалізація регіонального ринку праці: структура, чинники та типологія. *Часопис соціально-економічної географії*, 40, 21-32. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2026-40-03>

In cites: Dumnov, O., Sehida, K. (2026). Conceptualization of the regional labour market: structure, factors and typology. *Human Geography Journal*, 40, 21-32. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2026-40-03> [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Функціонування ринку праці безпосередньо визначає рівень економічної активності населення, масштаби зайнятості й безробіття, мобільність робочої сили, відтворення людського капіталу, соціальну стабільність та конкурентоспроможність регіонів. Сучасні регіональні ринки праці України функціонують в умовах глибоких структурних трансформацій, спричинених повномасштабною війною, демографічними втратами, внутрішнім і зовнішнім переміщенням населення, релокацією підприємств, зміною галузевої структури господарства, цифровізацією зайнятості та зростанням просторової нерівномірності розвитку територій, що призводить до формування нових диспропорцій

між попитом і пропозицією праці, посилення територіальної асиметрії зайнятості, зміни функціональних меж локальних і регіональних ринків праці, трансформації трудової мобільності населення та переорієнтації центрів економічної активності. Попри значний науковий доробок у сфері дослідження ринку праці, більшість праць зосереджена переважно на макроекономічному, демографічному або інституційно-регуляторному аспектах. Водночас регіональний ринок праці як складна просторово диференційована система соціально-трудова відносин потребує поглибленого суспільно-географічного осмислення, зокрема в частині

визначення його сутності, структурних складових, функціональної організації, чинників формування та типологічних особливостей. Зв'язок цієї проблематики з важливими науковими і практичними завданнями полягає в необхідності формування теоретико-методологічного підґрунтя для просторового аналізу регіональних ринків праці, виявлення територіальних диспропорцій зайнятості, оцінювання стійкості ринків праці до кризових і безпекових викликів, а також розроблення науково обґрунтованих підходів до регіональної політики зайнятості, відновлення людського капіталу, підтримки економічної резильєнтності територій і забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів України. У практичному вимірі це має важливе значення для вдосконалення державної та регіональної політики зайнятості, стратегічного планування відновлення територій, регулювання трудової мобільності населення, адаптації ринку праці до післявоєнних трансформацій та підвищення просторової справедливості розвитку.

Аналіз попередніх досліджень. Проблематика ринку праці належить до міждисциплінарного поля досліджень, у якому поєднуються економічний, соціальний, демографічний, інституційний та суспільно-географічний підходи. У класичних і сучасних економічних працях ринок праці переважно розглядається як механізм узгодження попиту і пропозиції робочої сили, формування заробітної плати, зайнятості та безробіття. Водночас для регіонального аналізу цього недостатньо, оскільки трудові процеси завжди мають чітку територіальну локалізацію, залежать від системи розселення, просторової доступності робочих місць, міграційної мобільності населення, галузевої спеціалізації господарства та інституційного середовища конкретної території. Вагомий внесок у розроблення суспільно-географічного підходу до дослідження ринку праці зроблено в українській науковій школі. У працях О. Безпалої [3], Н. Запужляк [7], В. Сайчука [12], Ю. Пасевича [10], К. Буткалюк [5] регіональний ринок праці розглядається не лише як частина національного ринку, а як територіально організована система взаємодії трудового потенціалу, робочих місць, господарської структури, міграційних потоків та інституцій регулювання. Зазначені дослідження започаткували важливий для суспільної географії напрям – аналіз ринку праці через призму просторової диференціації, територіальної організації зайнятості, локальних і регіональних відмінностей у доступі населення до праці.

Разом із тим зазначені праці були виконані переважно в умовах відносно стабільного соціально-економічного розвитку, тому не повною мірою враховують сучасні трансформації ринку праці, пов'язані з війною, вимушеною міграцією, релокацією підприємств, руйнуванням виробничої інфраструктури, зміною центрів економічної активності та зростанням безпекових ризиків. Саме тому їх методологічна цінність полягає насамперед у формуванні базового суспільно-географічного каркаса дослідження, який потребує подальшого розвитку з урахуванням нових викликів. Сучасний етап до-

слідження ринку праці України значною мірою пов'язаний з аналізом наслідків повномасштабної війни. У працях Н. Азьмук [1], В. Близнюк і Л. Яценко [4], Ю. Маршавіна, Т. Кицака, О. Маршавіна [9] акцентовано увагу на кризових трансформаціях ринку праці, скороченні попиту на робочу силу, втраті людського капіталу, зростанні безробіття, зміні структури зайнятості, необхідності модернізації державної політики зайнятості та відтворення робочої сили. Зазначені дослідження є важливими для розуміння макроекономічних і соціально-економічних наслідків війни, однак у них переважає загальнонаціональний або економіко-політичний ракурс аналізу. Окремий напрям становлять дослідження регіональних диспропорцій, демографічних і соціальних детермінант трансформації ринку праці. Зокрема, М. Бачинська та Р. Теслюк [2] розкривають вплив демографічних чинників на трансформацію ринку праці сільських і селищних громад Карпатського регіону України. О. Поплавська та Д. Ходацький [11] аналізують ринок праці як екосистему, пов'язану із соціальною безпекою країни. Розуміння ринку праці розширюється від вузького економічного механізму до складної соціальної та інституційної системи. Водночас питання інтеграції демографічних, просторових, інституційних, міграційних і безпекових чинників у єдину структурно-функціональну модель регіонального ринку праці залишається недостатньо розробленим. Тож, невирішеною частиною загальної проблеми є формування цілісного суспільно-географічного підходу до дослідження регіонального ринку праці як просторово організованої, структурно складної, функціонально неоднорідної та інституційно регульованої системи, що трансформується під впливом демографічних, економічних, міграційних, просторових, технологічних і безпекових чинників.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування сутності, структури, складових, чинників формування та типологічних ознак регіонального ринку праці з урахуванням сучасних соціально-економічних, просторових і безпекових трансформацій. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань: уточнити зміст поняття «регіональний ринок праці» з позицій суспільної географії, систематизувати основні наукові підходи до його трактування, визначити ключові складові та структурні блоки регіонального ринку праці, охарактеризувати чинники його формування і трансформації, обґрунтувати підходи до класифікації та типологізації регіональних ринків праці, окреслити значення просторового підходу для аналізу регіональних диспропорцій, функціональної інтегрованості та стійкості ринків праці.

Виклад основного матеріалу. Регіональний ринок праці є однією з ключових підсистем соціально-економічного розвитку території, у межах якої відбувається взаємодія між попитом на працю, пропозицією робочої сили, зайнятістю, безробіттям, оплатою праці, професійною мобільністю населення та механізмами інституційного регулювання. У сучасній науковій літературі ринок праці розглядається

не лише як економічний механізм узгодження інтересів працівників і роботодавців, а як складна соціально-економічна система, що відображає якість людського капіталу, рівень соціальної безпеки, структуру господарства та адаптивну здатність території до трансформаційних викликів [11].

У широкому значенні ринок праці – це система суспільних відносин і механізмів, через які узгоджуються купівля-продаж праці, її ціна та умови використання. У навчальній і науковій українській літературі ринок праці трактують як поліструктурну систему соціально-економічних і суспільно-географічних відносин, пов'язаних із формуванням, використанням і перерозподілом трудових ресурсів; регіональний ринок праці при цьому розглядається як його територіально диференційована, але не ізольована частина [13].

У міжнародній регіональній та урбаністичній економіці важливе місце посідає поняття локального ринку праці, яке трактується як простір взаємодії фірм і працівників, у межах якого локальні шоки, пов'язані зі змінами продуктивності, зайнятості, заробітків і локальних цін, поширюються на інші сегменти економіки. Така оптика особливо важлива для досліджень агломерацій, просторової рівноваги, регіональних шоків і місцевої політики зайнятості [20].

Європейська статистична школа додає ще один суттєвий акцент: регіональний ринок праці не обов'язково збігається з адміністративним регіоном. Функціональні території ринку праці (Labour Market Areas, LMA) визначаються на основі даних про щоденне трудове маятникове переміщення так, щоб більшість працездатного населення жила й працювала в межах однієї функціональної території. Саме тому для дисертаційного аналізу варто чітко розрізняти адміністративний регіон, функціональний регіон праці і локальний ринок праці [17].

Принципово важливим у суспільно-географічному аналізі є відмова від автоматичного отождолення регіонального ринку праці з межами адміністративно-територіальної одиниці. Просторовий підхід виходить із того, що реальні ринки праці формуються відповідно до інтенсивності трудових потоків, маяткової мобільності населення, функціональної інтегрованості територій та доступності робочих місць. У цьому контексті великі адміністративні регіони можуть включати кілька окремих локальних ринків праці або, навпаки, єдиний функціональний ринок праці може охоплювати кілька адміністративних юрисдикцій. Такий підхід зближує суспільно-географічний аналіз із концепціями *Labour Market Areas*, *functional labour regions* та *commuting zones* [17].

У цьому контексті нерівність на ринку праці доцільно трактувати як просторово опосередковане явище. Відмінності у рівнях зайнятості, доступності вакансій, якості робочих місць та професійної мобільності населення часто зумовлені не лише галузевою структурою господарства, а й рівнем урбанізації, периферійністю території, транспортною зв'язаністю, інфраструктурною забезпеченістю та

функціональною інтегрованістю регіону в економічні мережі [20].

Особливого значення набуває концепт просторової диспропорції (*spatial mismatch*), що відображає невідповідність між місцем проживання носіїв трудового потенціалу та місцем концентрації робочих місць або доступу до них [18]. Така диспропорція формується під впливом транспортної доступності, центр-периферійних відмінностей, житлової структури поселень, інтенсивності маяткової мобільності та інфраструктурних бар'єрів. У результаті просторові обмеження можуть трансформуватися у структурну нерівність доступу до зайнятості, диференціацію доходів, обмеження професійної мобільності та погіршення якості трудових можливостей.

У класичному економічному трактуванні ринок праці визначається переважно через співвідношення попиту та пропозиції робочої сили, механізми найму та ціноутворення праці. Проте з позицій суспільної географії таке трактування є недостатнім, оскільки не враховує просторової організації трудових процесів, територіальної диференціації зайнятості, нерівномірності розміщення робочих місць, міграційної мобільності населення та впливу господарської спеціалізації регіону. Саме тому регіональний ринок праці доцільно розглядати як просторово локалізовану суспільно-територіальну систему соціально-трудова відносин, що формується в межах певного регіону та забезпечує взаємодію між трудовим потенціалом населення, роботодавцями, економічними секторами та інституціями регулювання [3].

У суспільно-географічному вимірі ринок праці набуває виразно територіального змісту, оскільки попит і пропозиція праці формуються не абстрактно, а в конкретному геопросторі – у межах регіонів, громад, агломерацій, міст, сільських і периферійних територій. Його функціонування визначається взаємодією населення, господарського комплексу, інфраструктури, транспортної доступності, соціального середовища та міжрегіональної мобільності населення. Таким чином, регіональний ринок праці виступає не лише економічним механізмом працевлаштування, а важливим індикатором територіального розвитку, рівня соціальної стійкості та якості життя населення [6, 7].

У наукових працях української суспільно-географічної школи регіональний ринок праці тісно пов'язується з процесами формування та використання трудового потенціалу території. Так, В.С. Сайчук трактує його як територіально сформований механізм взаємодії трудових ресурсів регіону з іншими суспільно-географічними системами, що забезпечує узгодження попиту і пропозиції робочої сили та формування її ціни [12]. К.О. Буткалюк акцентує увагу на тому, що регіональний ринок праці функціонує під впливом трансформаційних соціально-економічних процесів, структурних змін господарства, демографічних коливань та міграційної активності населення [5]. Подібні підходи відображені також у працях Ю.В. Пасевича, де регіональний ринок праці аналізується як елемент територіальної організації суспільства, що має власну структуру,

просторову диференціацію та внутрішні механізми регулювання [10].

Синтез найуживаніших визначальних підходів до інтерпретації регіонального ринку праці узагальнює економічне, управлінське, статистичне та суспільно-географічне бачення регіонального ринку

праці [16]. Для систематизації основних наукових підходів доцільно узагальнити концептуальні трактування регіонального ринку праці, представлені в економічній, просторово-економічній, функціонально-статистичній, інституційно-управлінській та суспільно-географічній наукових школах (табл. 1).

Таблиця 1 / Table 1

Концептуальні підходи до інтерпретації регіонального ринку праці (узагальнено авторами) / Conceptual approaches to the interpretation of the regional labour market (summarized by the authors)

Підхід	Дефініційне ядро	Аналітичний акцент
Економіко-теоретичний	Регіональний ринок праці – частина національного ринку, де узгоджуються попит, пропозиція, зарплата та зайнятість у межах певної території	ціна праці, конкуренція, рівновага, шоки
Просторово-економічний	Локальні/регіональні ринки праці – це простори взаємодії фірм і працівників у режимі просторової рівноваги	локальні шоки, агломерація, мобільність, локальні ціни
Функціонально-статистичний	Функціональна територія ринку праці (Labour Market Atea) – функціональна територія, сформована на основі трудових потоків і самоконтейнменту	вибір масштабу аналізу, межі ринку праці, порівнянність
Інституційно-управлінський	Розвиток ринку праці визначається взаємодією працівників, роботодавців і влади, очікувань, бар'єрів і індикаторів результативності	політика зайнятості, взаємодія суб'єктів, механізми регулювання
Суспільно-географічний	Регіональний ринок праці – суспільно-географічний простір і механізм взаємодії трудового потенціалу та робочих місць	територіальна організація, ком'юнінг, центр–периферія, доступність

Таким чином, сучасне трактування регіонального ринку праці виходить за межі вузькоекономічного розуміння та охоплює просторові, функціональні, інституційні й суспільно-географічні аспекти його формування та розвитку. Це дозволяє розглядати регіональний ринок праці як складну багаторівневу суспільно-територіальну систему, що відображає взаємодію трудового потенціалу, господарської структури, інституційного середовища та територіальної організації суспільства. Узагальнюючи наукові підходи, регіональний ринок праці доцільно визначати як просторово організовану суспільно-територіальну систему соціально-трудова відносин, що формується в межах певного регіону під впливом демографічних, економічних, соціальних, міграційних, інституційних та просторових чинників і забезпечує процеси формування, розподілу, використання та відтворення робочої сили відповідно до потреб територіального розвитку.

Ключовими ознаками регіонального ринку праці є територіальна локалізованість, структурованість, нерівномірність розвитку, зв'язок із системою розселення, залежність від галузевої спеціалізації господарства, наявність локальних ринків праці, взаємозв'язок із міграційною мобільністю населення та інституційне регулювання [5, 7, 12]. З позицій суспільно-географічного аналізу регіональний ринок праці доцільно розглядати як багатокомпонентну систему, що включає кілька взаємопов'язаних складових. *Суб'єктна складова* охоплює основних учасників ринку праці: найманих працівників, безробітних, економічно неактивне населення, самозайнятих осіб, роботодавців, підприємців, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, служби

зайнятості, освітні інституції, професійні спільноти та інші суб'єкти регулювання. *Об'єктна складова* включає робочу силу, трудові ресурси, трудовий потенціал, вакансії, робочі місця, професійні компетентності, людський капітал та умови праці [9]. *Інституційна складова* охоплює трудове законодавство, політику зайнятості, механізми соціального захисту, колективно-договірне регулювання, професійну підготовку, перепідготовку кадрів та інструменти державного і регіонального управління ринком праці. *Інфраструктурна складова* представлена мережею центрів зайнятості, кадровими агентствами, цифровими платформами пошуку роботи, освітніми закладами, системами професійної орієнтації, транспортною та соціальною інфраструктурою. Особливе значення має *просторова складова*, яка відображає територіальне розміщення робочих місць, локалізацію економічної активності, маятникову мобільність, міграційні потоки, доступність центрів зайнятості, транспортну зв'язаність і центр-периферійні контрасти між міськими, агломераційними, прикордонними та сільськими територіями. Таким чином, складові регіонального ринку праці формують його системну основу та визначають характер функціонування, територіальну організацію і стійкість до зовнішніх трансформацій.

На відміну від складових, які відображають елементний склад системи, структура регіонального ринку праці характеризує внутрішню організацію, взаємозв'язки та рівні функціонування його елементів. У суспільно-географічному дослідженні її доцільно розглядати у кількох взаємопов'язаних аналітичних зрізах: функціональному, галузевому, територіальному, соціально-демографічному, інсти-

туційно-організаційному та результативному [3, 5]. Такий підхід узгоджується з українською суспільно-географічною школою, економічною теорією ринку праці, законодавчо-інституційною рамкою сфери зайнятості та сучасною концепцією labour market information systems, у межах якої ринок праці розгля-

дається як інтегрована система інституцій, процедур, інформаційних потоків і аналітичних механізмів, спрямованих на моніторинг, прогнозування та підтримку управлінських рішень у сфері зайнятості [19].

Таблиця 2 / Table 2

Основні структурні блоки регіонального ринку праці та напрями їх емпіричного аналізу
(узагальнено авторами) /
Structural components of the regional labour market and directions of their empirical analysis
(summarized by the authors)

Блок	Основний зміст	Емпіричний аналітичний фокус
Суб'єктний	працівники, безробітні, економічно неактивне населення, роботодавці, держава, органи місцевого самоврядування, служба зайнятості, заклади освіти, професійні спільноти, профспілки, кадрові агентства	чисельність, структура, поведінкові особливості, очікування, бар'єри зайнятості
Ринково-механізмний	попит на працю, пропозиція робочої сили, заробітна плата, умови найму, вакансії, конкуренція за робочі місця, узгодження попиту і пропозиції праці	вакансії, рівень безробіття, динаміка заробітної плати, напруженість ринку праці, структурні невідповідності
Інституційний	трудове законодавство, колективні угоди, системи страхування на випадок безробіття, активні програми зайнятості, стандарти зайнятості, механізми формалізації праці	охоплення, доступність, ефективність політики та програм зайнятості, рівень формалізації трудових відносин
Інфраструктурно-інформаційний	служба зайнятості, системи інформаційного забезпечення ринку праці, цифрові платформи працевлаштування, транспортна інфраструктура, житло, заклади догляду за дітьми, цифрова доступність	доступність сервісів, швидкість працевлаштування, інформаційна прозорість, якість інфраструктурного забезпечення
Просторовий	мережа розселення, агломерації, периферійні території, транскордонні зв'язки, маятникова міграція, просторовий доступ до робочих місць	просторова доступність, рівень функціональної самодостатності ринку праці, інтенсивність рудової мобільності, центр-периферійні контрасти
Результативний	зайнятість, безробіття, неповна та прихована зайнятість, інформальність праці, доходи населення, продуктивність праці, трудова мобільність, соціальна інклюзія	динаміка показників, територіальні диспропорції, стійкість ринку праці, відтворення людського капіталу

Регіональний ринок праці має чітко виражену територіально-ієрархічну організацію, що відображає різні рівні просторової організації трудових процесів та глибину внутрішніх соціально-економічних зв'язків. У суспільно-географічних дослідженнях ринок праці доцільно розглядати як багаторівневу систему, в межах якої взаємодіють локальні, суб-регіональні та регіональні трудові простори. У межах української географії праці локальний ринок праці розглядається як найнижча ієрархічна ланка, що охоплює окрему громаду, місто або групу поселень, де безпосередньо відбувається взаємодія між робочою силою та робочими місцями. Субрегіональний ринок праці характеризує простір взаємодії трудового потенціалу окремої функціонально цілісної частини регіону, яка може охоплювати групу громад, районів або агломераційно пов'язаних територій. Регіональний ринок праці є ширшим просторовим рівнем, у межах якого узгоджуються попит, пропозиція та ціна праці відповідно до особливостей господарської

структури, системи розселення та міжтериторіальної мобільності населення [5, 7, 12]. Такий ієрархічний підхід свідчить, що просторову одиницю дослідження доцільно добирати відповідно до аналітичної мети. Для оцінки регіональної політики зайнятості доцільним є аналіз на рівні області або групи територіальних громад; для агломераційних процесів – на рівні функціональної території ринку праці, для сільських, периферійних і прикордонних територій – на рівні локальних ринків праці з урахуванням маятнкової мобільності населення та просторової доступності центрів зайнятості.

Єдиної загально визнаної класифікації регіональних ринків праці в сучасній науковій літературі не сформовано. На практиці застосовується багатовимірна типологізація, яка враховує кон'юнктурні, просторово-функціональні, інституційні та соціально-економічні характеристики ринку праці. Для цілей суспільно-географічного аналізу та регіональної політики доцільно використовувати комбінова-

ний підхід, що синтезує територіальну організацію, ступінь функціональної інтеграції, якість інституційного середовища та траєкторію розвитку ринку праці.

Для суспільно-географічного аналізу особливо продуктивною є комбінована типологія, що поєднує тип території, кон'юнктуру ринку праці, рівень функціональної інтегрованості та інституційну якість його функціонування. Такий підхід дозволяє виділяти не лише абстрактні типи ринків праці, а конкретні функціональні моделі, зокрема метрополійний працедефіцитний ринок праці, сільський праценадлишковий сегментований ринок, старопромисловий трансформаційний ринок або транскордонний ринок праці з високою зовнішньою мобільністю. У прикладному вимірі це підвищує аналітичну та прогностич-

ну цінність типології для регіональної політики зайнятості, оцінки просторових диспропорцій, прогнозування структурних змін і аналізу стійкості регіональних ринків праці. Регіональні ринки праці характеризуються значною видовою та функціональною диференціацією, що визначається рівнем соціально-економічного розвитку, просторовою організацією, функціональною інтегрованістю, якістю інституційного середовища, кон'юнктурними характеристиками та стійкістю до зовнішніх шоків. Для суспільно-географічного аналізу найбільш продуктивним є поєднання класифікаційного та типологічного підходів, що дозволяє комплексно оцінювати територіальну неоднорідність ринків праці, їх адаптивність до структурних трансформацій і роль у формуванні збалансованого регіонального розвитку.

Таблиця 3 / Table 3

Класифікація регіональних ринків праці за основними аналітичними ознаками (узагальнено авторами) / Classification of regional labour markets by main analytical criteria (summarized by the authors)

Класифікаційна ознака	Типи	Критерій розмежування	Аналітичне значення
За рівнем соціально-економічного розвитку	високорозвинений, збалансований, трансформаційний, депресивний, кризовий, відновлювальний	рівень економічного розвитку, адаптивність до структурних змін, інвестиційна активність	відображає стадію розвитку та функціональну стійкість ринку праці
За кон'юнктурою	працедефіцитний, праценадлишковий, рівноважний	співвідношення попиту та пропозиції праці	характеризує дефіцит кадрів або надлишок робочої сили
За ієрархічним рівнем	локальний, субрегіональний, регіональний	масштаб території та глибина внутрішніх трудових зв'язків	дозволяє визначити коректну просторову одиницю аналізу
За типом території	столичний (метрополійний), проміжний, сільський (периферійний)	рівень урбанізації, густота населення, господарська спеціалізація	враховує функціональну різноманітність ринку праці
За характером просторової організації	моноцентричний, поліцентричний, агломераційний, периферійний, фрагментований, транскордонний	конфігурація розселення, інтенсивність трудових потоків, центр–периферійні зв'язки	відображає ступінь просторової інтегрованості та функціональної цілісності ринку праці
За рівнем функціональної інтеграції	адміністративно окреслений, функціонально інтегрований (LMA), транскордонний	межі щоденного ком'юнінгу, трудові потоки, рівень просторової інтегрованості	важливо для коректного визначення меж ринку праці та доступності робочих місць
За інституційною якістю	формалізований, сегментований, інформалізований	частка формальної та неформальної зайнятості, поширення нестандартних форм праці	характеризує якість зайнятості та рівень вразливості населення
За рівнем стійкості	резильєнтний, вразливий, нестабільний, кризовий	здатність адаптуватися до економічних, соціальних, технологічних та безпекових шоків	дозволяє оцінити адаптивність і стійкість ринку праці до кризових трансформацій
За траєкторією розвитку	зростаючий, трансформаційний, депресивний (кризовий), відновлювальний	динаміка зайнятості, вакансій, заробітної плати та структурних зрушень	доцільно для прогнозування змін і типізації в регіональній політиці

Регіональний ринок праці формується під впливом взаємопов'язаних чинників, які визначають не лише співвідношення попиту і пропозиції праці, а й

територіальну організацію зайнятості, мобільність населення, якість робочих місць, рівень інституційної інтегрованості та стійкість території до

соціально-економічних трансформацій. Їх вплив реалізується через низку передавальних механізмів, зокрема формування попиту на працю, зміну пропозиції робочої сили, узгодження працівника і робочого місця, рівень просторової доступності, інституційні стимули, цінові сигнали у вигляді заробітної плати та витрат мобільності. У суспільно-географічному вимірі це зумовлює нерівномірність розвитку ринків праці, відмінності у рівнях зайнятості, безробіття, дефіциту кадрів, інформальності праці та просторових диспропорцій.

Демографічні та міграційні чинники. Однією з базових груп чинників формування регіонального ринку праці є демографічні та міграційні. Вони визначають кількісні та якісні характеристики трудового потенціалу регіону, масштаби пропозиції робочої сили, вікову структуру працівників та перспективи відтворення людського капіталу. До цієї групи належать чисельність населення, природний рух, рівень старіння, внутрішня й зовнішня міграція, маятникова мобільність, повернення або відтік кадрів, а також внутрішнє переміщення населення. Старіння населення, депопуляційні процеси та інтенсивна зовнішня міграція можуть посилювати дефіцит робочої сили, тоді як висока мобільність населення здатна частково компенсувати регіональні диспропорції попиту і пропозиції праці [2]. Особливої актуальності ці чинники набули для України в умовах війни, коли вимушене переміщення населення, зниження народжуваності та скорочення чисельності економічно активного населення суттєво трансформували територіальну структуру трудових ресурсів [8].

Економічні чинники формують насамперед місткість сфери прикладання праці та визначають характер попиту на робочу силу. До них належать структура господарства, галузева спеціалізація регіону, рівень інвестицій, продуктивність праці, інноваційна активність, розвиток підприємництва, рівень доходів населення та локальні шоки попиту. Території з диверсифікованою економікою, високою інноваційністю та розвиненим підприємницьким середовищем характеризуються вищою адаптивністю ринку праці та нижчою вразливістю до циклічних криз. У міжнародних дослідженнях доведено, що локальні економічні шоки можуть тривалий час зберігати міжрегіональні диспропорції у зайнятості, доходах і продуктивності праці. Зокрема, Enrico Moretti підкреслює стійкий зв'язок між продуктивністю локальних ринків праці, заробітною платою та добробутом населення [20]. У межах української суспільно-географічної школи вагомий вплив економічних чинників на територіальні особливості ринку праці обґрунтовано у працях К. О. Буткалюк та О. В. Безпалої [3, 5].

Інституційно-правові чинники. Регіональний ринок праці значною мірою визначається якістю інституційного середовища. До цієї групи належать трудове законодавство, активні програми зайнятості, система страхування на випадок безробіття, професійна підготовка та перепідготовка кадрів, колективно-договірне регулювання, рівень формалізації

праці та механізми соціального захисту населення. Інституційні чинники формують правила доступу до праці, впливають на легальність зайнятості, гнучкість ринку праці, можливості перекваліфікації та ступінь соціальної захищеності працівників. ІЛО розглядає сегментацію ринку праці як поділ на сегменти з різними умовами праці, гарантіями та рівнем стабільності зайнятості [19]. В Україні інституційна рамка функціонування ринку праці визначається Законом України «Про зайнятість населення» та стратегічними документами державної політики у сфері зайнятості [8].

Просторово-інфраструктурні чинники. Для суспільно-географічного аналізу регіонального ринку праці особливе значення мають просторово-інфраструктурні чинники. До них належать система розселення, рівень урбанізації, периферійність території, агломераційний ефект, транспортна доступність, житлова забезпеченість, цифрова інфраструктура, просторовий доступ до робочих місць і функціональна інтегрованість територій. Просторова конфігурація ринку праці визначає інтенсивність маятникової мобільності, масштаби трудових потоків і доступність зайнятості. Просторова невідповідність між місцем проживання населення та локалізацією робочих місць може трансформуватися у структурну нерівність зайнятості, зниження доходів та погіршення професійної мобільності. У цьому контексті важливими є концепції Labour Market Areas, функціональних трудових регіонів та spatial mismatch [17]. Розвиток дистанційної зайнятості також змінює просторову організацію праці, послаблюючи залежність між місцем проживання та місцем роботи, хоча цей ефект найбільш характерний для урбанізованих і знаннево-інтенсивних територій [15].

Технологічні та екологічні чинники. Сучасний ринок праці дедалі більше трансформується під впливом технологічних та екологічних змін. До цієї групи належать цифровізація, автоматизація, штучний інтелект, роботизація, розвиток цифрових платформ, зміна структури навичок, зелений перехід і декарбонізація економіки. Ці процеси впливають не лише на кількість робочих місць, а й на їх якість, структуру зайнятості, професійний склад працівників і потребу у reskilling та upskilling. OECD підкреслює, що цифровізація та зелений перехід суттєво змінюють попит на навички та посилюють структурні дисбаланси між ринком праці й системою підготовки кадрів [21]. Дослідження JRC також вказують на важливість аналізу «зелених» професій і трансформації трудових функцій у процесі екологічної модернізації економіки [14].

Політичні та безпекові чинники. Для сучасної України надзвичайно важливими є політичні та безпекові чинники. До них належать війна, руйнування виробничої та соціальної інфраструктури, релокація підприємств, окупація та деокупація територій, енергетичні кризи, макроекономічна нестабільність, інфляційні шоки та географічне зміщення економічної активності.

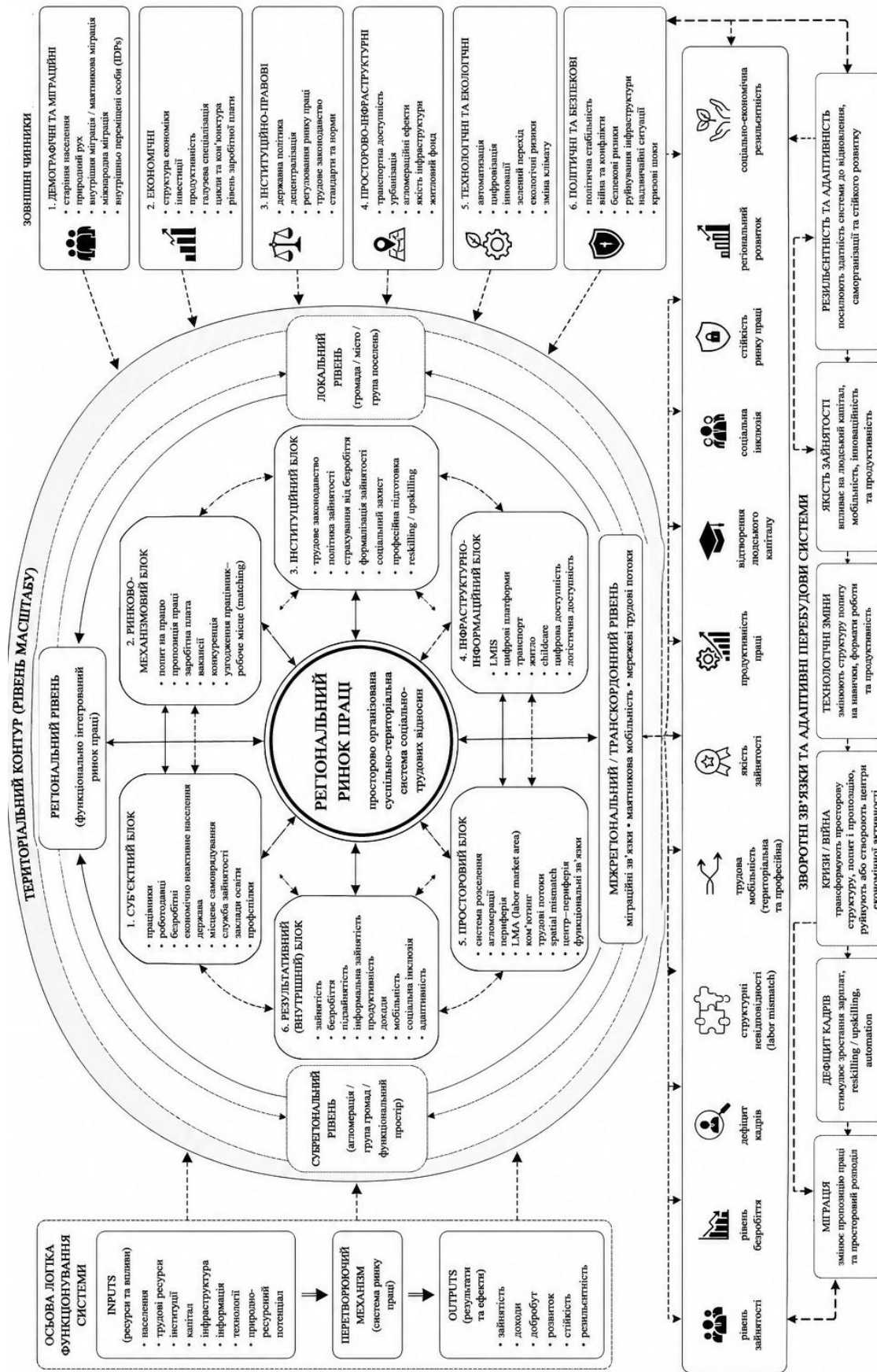

Рис. 1. Інтегрована структурно-функціональна модель регіонального ринку праці (узагальнено та розроблено авторами) / Fig. 1. Integrated structural-functional model of the regional labour market (summarized and compiled by the authors)

Повномасштабна війна спричинила структурну перебудову регіональних ринків праці: зросла роль тилових і приймаючих регіонів, посилилися міжрегіональні міграційні потоки, загострився дефіцит кадрів у критичних секторах та поглибилися просторові диспропорції зайнятості [1, 4]. Таким чином, безпекові чинники в Україні виступають не лише кризовими, а й системно трансформаційними для територіальної організації ринку праці.

Отже, формування регіонального ринку праці визначається комплексною взаємодією демографічних, економічних, інституційно-правових, просторово-інфраструктурних, технологічних, екологічних і безпекових чинників. У суспільно-географічному вимірі їх дія проявляється через територіальну диференціацію зайнятості, нерівність доступу до робочих місць, відмінності у трудовій мобільності населення, структурні диспропорції та різний рівень стійкості регіональних ринків праці до кризових і трансформаційних впливів. Це дозволяє розглядати чинники ринку праці не лише як зовнішні детермінанти його функціонування, а як систему взаємопов'язаних просторових, соціально-економічних та інституційних процесів, що формують динаміку територіального розвитку.

Узагальнення теоретичних підходів до трактування регіонального ринку праці, аналіз його складових, структурних елементів, чинників формування та функціональних взаємозв'язків дозволяють розглядати його як складну багаторівневу суспільно-територіальну систему. З огляду на багатоконпонентність цієї категорії, доцільним є використання інтегрального підходу, що поєднує внутрішню структуру ринку праці, просторове середовище його функціонування, систему чинників впливу, результати функціонування та механізми зворотного зв'язку. З метою систематизації ключових взаємозалежностей і відображення логіки функціонування регіонального ринку праці розроблено інтегральну структурно-функціональну модель, яка узагальнює його основні підсистеми та взаємозв'язки між ними (рис. 1).

Запропонована інтегральна модель відображає регіональний ринок праці як просторово організовану систему соціально-трудових відносин, у центрі якої перебуває взаємодія попиту на працю, пропозиції робочої сили, інституційного регулювання та територіального середовища. Структурно модель охоплює внутрішні підсистеми ринку праці (суб'єктну, об'єктну, інституційну, інфраструктурну та функціональну), просторовий контур (урбанізація, транспортна доступність, міграційна мобільність, територіальні диспропорції), систему зовнішніх чинників (демографічних, економічних, соціальних, технологічних, міграційних і безпекових), а також результати функціонування ринку праці, що проявляються у рівні зайнятості, безробіття, професійній мобільності, якості людського капіталу, резильєнтності та збалансованості регіонального розвитку. Важливою складовою моделі є блок зворотних зв'язків, який відображає динамічний характер ринку праці та взаємовплив його структурних елементів у процесі трансформації соціально-економічного простору.

Висновки. Регіональний ринок праці є складною багатовимірною суспільно-територіальною системою, у межах якої взаємодіють трудовий потенціал населення, структура господарства, інституційне середовище, інфраструктура зайнятості та просторові умови функціонування території. Ринок праці не лише механізм взаємодії попиту і пропозиції робочої сили, а динамічний простір соціально-трудових відносин, що формується під впливом демографічних, економічних, міграційних, інституційних і безпекових процесів. Сучасний регіональний ринок праці характеризується структурною складністю, функціональною неоднорідністю та виразною територіальною диференціацією. Його структура охоплює суб'єктну, об'єктну, інституційну, інфраструктурну, функціональну та просторову складові, взаємодія яких визначає особливості формування зайнятості, мобільності трудових ресурсів, локалізації робочих місць і рівень збалансованості трудових систем. Особливого значення набуває просторовий вимір, оскільки саме він відображає нерівномірність розвитку територій, функціональні зв'язки між локальними ринками праці, транспортну доступність, міграційну мобільність населення та територіальні диспропорції зайнятості. Трансформація регіональних ринків праці відбувається під впливом комплексу взаємопов'язаних чинників – демографічних, економічних, соціальних, технологічних, інституційних, міграційних, інфраструктурних і просторових. Водночас в українських реаліях визначального значення набуває безпековий чинник, оскільки війна суттєво змінює територіальну конфігурацію економічної активності, напрями трудової мобільності, функціональні межі ринків праці, структуру зайнятості та центри концентрації людського капіталу.

Регіональні ринки праці є неоднорідними за рівнем соціально-економічного розвитку, характером співвідношення попиту і пропозиції праці, ступенем просторової інтегрованості, відкритістю та рівнем стійкості до кризових впливів, що зумовлює необхідність їх диференційованого аналізу та врахування регіональної специфіки під час оцінювання трудових процесів, формування політики зайнятості та просторового планування розвитку територій. Інтегральна структурно-функціональна модель регіонального ринку праці дозволяє узагальнити взаємозв'язки між внутрішньою структурою ринку праці, просторовим середовищем його функціонування, зовнішніми чинниками впливу та результатами соціально-економічного розвитку. Такий підхід розширює можливості комплексного суспільно-географічного аналізу ринку праці як динамічної системи, що трансформується в умовах кризових, демографічних і безпекових викликів, а у практичному полі – розширює виявлення регіональних диспропорцій зайнятості, оцінювання стійкості локальних ринків праці, вдосконалення регіональної політики зайнятості, підтримки післявоєнного відновлення територій та забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів України.

Список використаної літератури:

1. Азьмук Н. А. Трансформація ринку праці в умовах війни: виклики та стратегії відтворення робочої сили. Економічний вісник Донбасу. 2022. № 1(42). С. 171–179. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).171-179](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).171-179)
2. Бачинська М. В., Теслюк Р. Т. Демографічні детермінанти трансформації ринку праці сільських та селищних громад Карпатського регіону України. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-93>
3. Безпала О. В. Особливості розвитку ринку праці Столичного суспільно-географічного району: дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02. Київ, 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uacademic.info/ua/document/0409U003053>
4. Близнюк В. В., Яценко Л. Д. Ринок праці України в умовах війни. У кн.: Ukraine in the System of Modern International Economic Relations: Peace and War Challenges. Riga: Baltija Publishing, 2022. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-137>
5. Буткалюк К. О. Регіональний ринок праці в умовах суспільних трансформацій (економіко-географічне дослідження на прикладі Вінницької області): дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02. Київ, 2012. 211 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uacademic.info/ua/document/0412U003258>
6. Думнов О. С. Регіональний ринок праці як об'єкт суспільно-географічного дослідження. Часопис соціально-економічної географії. 2024. № 37. С. 142–150. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2024-37-13>
7. Запухляк Н. І. Суспільно-географічні засади функціонування ринку праці та зайнятості населення (на прикладі Івано-Франківської області): дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02. Київ, 2007. 219 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uacademic.info/ua/document/0407U003800>
8. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Стратегії зайнятості населення України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2026–2028 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.01.2026 № 92-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2026-%D1%80#Text>
9. Маршавін Ю., Кицак Т., Маршавін О. Labor Market of Ukraine in New Socio-Economic Realities: Problems of Public Policy Transformation. In: Current Trends in the Development of Scientific Research. Riga: Baltija Publishing, 2022. <https://doi.org/10.54929/monograph-02-2022-01-13>
10. Пасевич Ю. В. Суспільно-географічні особливості функціонування ринку праці Волинської області: дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02. Чернівці, 2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uacademic.info/ua/document/0415U002457>
11. Поплавська О. М., Ходацький Д. С. Екосистема ринку праці та соціальна безпека країни: сучасне бачення їх взаємозалежності. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-211>
12. Сайчук В. С. Регіональний ринок праці Хмельницької області: суспільно-географічне дослідження та прогноз: дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02. Київ, 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uacademic.info/ua/document/0412U000433>
13. Соціальна географія: підручник / за ред. Л. М. Немець, К. В. Мезенцева. Київ: Фенікс, 2019. 304 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Social-Geography.pdf>
14. Bonthuis B., Jarvis V., Vanhala J. What's Going on Behind the Euro Area Beveridge Curve(s)? Working Paper Series. 2013. No. 1586. Frankfurt am Main: European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1586.pdf>
15. Eurofound. Telework and ICT-Based Mobile Work: Flexible Working in the Digital Age. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. <https://doi.org/10.2806/337167>
16. Finagina O. V., Zakharova O. V., Skibskaya K. O. Theoretical features and components in the development of the regional labor market. European Journal of Management Issues. 2018. Vol. 26, No. 1–2. P. 14–21. <https://doi.org/10.15421/191802>
17. Franconi L., Ichim D., D'Aló M. Labour market areas for territorial policies: Tools for a European approach. Statistical Journal of the IAOS. 2017. Vol. 33, No. 3. P. 715–730. <https://doi.org/10.3233/SJI-160343>
18. Gobillon L., Selod H., Zenou Y. The Mechanisms of Spatial Mismatch. Urban Studies. 2007. Vol. 44, No. 12. P. 2401–2427. URL: <https://www.jstor.org/stable/43197585>
19. ILO. Labour Market Segmentation. Geneva: International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/topics/employment-security/labour-market-segmentation>
20. Moretti E. Local labor markets. In: Card D., Ashenfelter O. (eds.). Handbook of Labor Economics. Vol. 4B. Amsterdam: Elsevier, 2011. P. 1237–1313. [https://doi.org/10.1016/S0169-7218\(11\)02412-9](https://doi.org/10.1016/S0169-7218(11)02412-9)
21. OECD. OECD Employment Outlook 2025: Can We Get Through the Demographic Crunch? Paris: OECD Publishing, 2025. <https://doi.org/10.1787/194a947b-en>

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу.

Конфлікт інтересів: автори засвідчують, що, незважаючи на те, що один із авторів статті є членом редакційної колегії журналу, процес рецензування, прийняття рішення щодо публікації та редагування проводилися незалежно, без його участі чи впливу. Рецензування, остаточне рішення ухвалювалося іншими членами редакційної колегії, які не є співавторами. Будь-які потенційні конфлікти інтересів були повністю усунені шляхом зовнішнього контролю процесу.

Oleksandr Dumnov

PhD Student, Kostyantyn Niemets Department of Human Geography and Regional Studies,
V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine

e-mail: oleksandr.dumnov@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0009-0003-7002-3558>

Kateryna Sehida

DSc in Geography, Professor, Head of the Kostyantyn Niemets Department of Human Geography and Regional Studies,
V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine

e-mail: kateryna.sehida@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1122-8460>

CONCEPTUALIZATION OF THE REGIONAL LABOUR MARKET: STRUCTURE, FACTORS AND TYPOLOGY

The relevance of the study is determined by the need to deepen the socio-geographical approach to the analysis of regional labour markets under contemporary socio-economic, demographic, migration, and security transformations that significantly affect employment structure, labour mobility, territorial differentiation of labour markets, and functional linkages between territories. The purpose of the article is to generalize theoretical approaches to the study of the regional labour market and to identify its essence, structure, key formation factors, and typological features within a socio-geographical framework.

The regional labour market is considered as a multilevel system of socio-labour relations within which the processes of formation, distribution, utilization, and reproduction of the labour potential of a territory take place. Its structure includes subject, object, institutional, infrastructural, functional, and spatial components, the interaction of which shapes territorial characteristics of employment, labour mobility, and the localization of economic activity. Particular attention is paid to the spatial dimension of labour market functioning, which reflects territorial disparities in employment, the level of integration of local labour markets, transport accessibility, migration mobility of the population, and functional linkages between territories.

The main factors of formation and transformation of the regional labour market are systematized, including demographic, economic, social, migration, institutional, technological, infrastructural, spatial, and security factors. It is emphasized that under current Ukrainian conditions, the security factor has acquired a systemic character and significantly affects the territorial structure of employment, labour mobility patterns, functional boundaries of labour markets, and centres of human capital concentration. Approaches to the typology of regional labour markets are proposed based on the level of socio-economic development, the balance between labour demand and supply, the degree of spatial integration, openness, and resilience to crisis impacts. The generalization of theoretical approaches made it possible to develop an integral structural-functional model of the regional labour market, which reflects the interrelations between its internal elements, external factors, and performance characteristics.

Keywords: regional labour market, labour market structure, transformation factors, labour market typology, socio-geographical approach, spatial disparities, labour mobility.

References:

1. Azmuk, N. A. (2022). Transformation of the labour market under wartime conditions: Challenges and strategies for labour force reproduction. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1(42), 171–179. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).171-179](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).171-179) [in Ukrainian].
2. Bachynska, M. V., & Tesliuk, R. T. (2024). Demographic determinants of labour market transformation in rural and settlement communities of the Carpathian Region of Ukraine. *Economics and Society*, 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-93> [in Ukrainian].
3. Bezpala, O. V. (2009). Features of labour market development in the Capital socio-geographical region. (Candidate's thesis). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0409U003053> [in Ukrainian].
4. Blizniuk, V. V., & Yatsenko, L. D. (2022). The labour market of Ukraine under wartime conditions. In *Ukraine in the system of modern international economic relations: Peace and war challenges*. Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-137> [in Ukrainian].
5. Butkaliuk, K. O. (2012). Regional labour market under social transformations (Economic-geographical research based on Vinnytsia Region). (Candidate's thesis). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0412U003258> [in Ukrainian].
6. Dumnov, O. S. (2024). Regional labour market as an object of socio-geographical research. *Human Geography Journal*, 37, 142–150. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2024-37-13> [in Ukrainian].
7. Zapukhliak, N. I. (2007). Socio-geographical foundations of labour market functioning and employment of the population (A case of Ivano-Frankivsk Region). (Candidate's thesis). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0407U003800>
8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2026). On approval of the Employment Strategy of Ukraine until 2030 and the operational action plan for its implementation in 2026–2028 (Order No. 92-p). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2026-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Marshavin, Y., Kytsak, T., & Marshavin, O. (2022). Labor market of Ukraine in new socio-economic realities: Problems of public policy transformation. In *Current trends in the development of scientific research*. Baltija Publishing. <https://doi.org/10.54929/monograph-02-2022-01-13> [in Ukrainian].

10. Pasevych, Y. V. (2015). Socio-geographical features of labour market functioning in Volyn Region (Candidate's thesis). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0415U002457> [in Ukrainian].
11. Poplavska, O. M., & Khodatskyi, D. S. (2024). Labour market ecosystem and social security of the country: Modern understanding of their interdependence. *Economics and Society*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-211> [in Ukrainian].
12. Saichuk, V. S. (2012). Regional labour market of Khmelnytskyi Region: Socio-geographical research and forecast (Candidate dissertation). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0412U000433> [in Ukrainian].
13. Niemets, L. M., & Mezentsev, K. V. (Eds.). (2019). Social geography. Feniks. Retrieved from <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Social-Geography.pdf> [in Ukrainian].
14. Bonthuis, B., Jarvis, V., & Vanhala, J. (2013). What's going on behind the euro area Beveridge curve(s)? (Working Paper Series No. 1586). European Central Bank. Retrieved from <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1586.pdf>
15. Eurofound. (2020). Telerwork and ICT-based mobile work: Flexible working in the digital age. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2806/337167>
16. Finagina, O. V., Zakharova, O. V., & Skibskaya, K. O. (2018). Theoretical features and components in the development of the regional labor market. *European Journal of Management Issues*, 26(1–2), 14–21. <https://doi.org/10.15421/191802>
17. Franconi, L., Ichim, D., & D'Aló, M. (2017). Labour market areas for territorial policies: Tools for a European approach. *Statistical Journal of the IAOS*, 33(3), 715–730. <https://doi.org/10.3233/SJI-160343>
18. Gobillon, L., Selod, H., & Zenou, Y. (2007). The mechanisms of spatial mismatch. *Urban Studies*, 44(12), 2401–2427. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/43197585>
19. ILO. (n.d.). Labour market segmentation. International Labour Organization. Retrieved from <https://www.ilo.org/topics/employment-security/labour-market-segmentation>
20. Moretti, E. (2011). Local labor markets. In D. Card & O. Ashenfelter (Eds.), *Handbook of labor economics* (Vol. 4B, pp. 1237–1313). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S0169-7218\(11\)02412-9](https://doi.org/10.1016/S0169-7218(11)02412-9)
21. OECD. (2025). OECD employment outlook 2025: Can we get through the demographic crunch? OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/194a947b-en>

Authors Contribution: authors have contributed equally to this work.

Conflict of Interest: The authors certify that although one of the authors of the article is a member of the editorial board, the peer-review process, the publication decision, and the editing were conducted independently, without his participation or influence. The peer review and the final decision were carried out by other members of the editorial board who are not co-authors. Any potential conflicts of interest were fully mitigated through external oversight of the process.

Received 12 February 2026

Accepted 08 April 2026

Published 25 May 2026